

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

PHILIPPE LÉGER

της 28ης Σεπτεμβρίου 2006¹

1. Η παρούσα αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου², το οποίο ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί την αναγνώριση μιας δικαστικής αποφάσεως εκδοθείσης ερήμην σε άλλο κράτος μέλος, επειδή έχουν προσβληθεί τα δικαιώματα άμυνας.

μενος να έλαβε γνώση της υπάρξεως της ερήμην του εκδοθείσας αποφάσεως ή αν απαιτείται η απόφαση αυτή να του έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

I — Το νομικό πλαίσιο

2. Συγκεκριμένα, η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι ο λόγος αυτός αρνήσεως αναγνώρισεως δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν προσέβαλε την απόφαση που εκδόθηκε εις βάρος του, ενώ ήταν σε θέση να το πράξει.

3. Το Oberster Gerichtshof (Αυστρία), δικαστήριο τελευταίου βαθμού στην αυστριακή έννομη τάξη, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει το ακριβές περιεχόμενο της προϋποθέσεως να μη στερείται ο αμνόμενος της δυνατότητας ασκήσεως προσφυγής. Ερωτά αν η προϋπόθεση αυτή έχει την έννοια ότι αρκεί ο ερημοδικήσας εναγόμενος να έλαβε γνώση της υπάρξεως της ερήμην του εκδοθείσας αποφάσεως ή αν απαιτείται η απόφαση αυτή να του έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

4. Οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που είναι κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς της κυρίας δίκης αφορούν τα εξής τρία ζητήματα: τη διασφάλιση των δικαιωμάτων άμυνας στο στάδιο της αρχικής δίκης στο κράτος μέλος εκδόσεως της αποφάσεως, τη διασφάλιση των εν λόγω δικαιωμάτων στο στάδιο της αναγνώρισεως και της εκτέλεσεως της αποφάσεως στο κράτος εντός του οποίου υποβάλλεται το σχετικό αίτημα και, τέλος, τη διαδικασία που πρέπει να εφαρμόζεται για την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως.

5. Οι διατάξεις αυτές περιέχονται κυρίως στον κανονισμό 44/2001. Όσον αφορά τον έλεγχο, από το δικαστήριο του κράτους μέλους εκδόσεως της αποφάσεως, της προσήκουσας κλήσεως του ερημοδικήσαντος

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

εναγομένου, ορισμένες κρίσιμες διατάξεις περιέχονται και στον κανονισμό (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου³.

6. Το νομικό έρεισμα για την έκδοση των κανονισμών 44/2001 και 1348/2000 από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσαν οι διατάξεις του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ, οι οποίες απονέμουν αρμοδιότητα στην Κοινότητα για τη θέσπιση μέτρων αφορώντων τη δικαστική συνεργασία επί αστικών υποθέσεων, τα οποία είναι αναγκαία για την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς.

7. Η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις διεπόταν από διεθνείς συμβάσεις μέχρι την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ την ανήγαγε σε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη, εντάσσοντάς την στον τίτλο της VI, ο οποίος αφορά τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και θεσπίζοντας αυτό που συμφωνήθηκε να αποκαλείται στην κοινοτική έννομη τάξη ο «τρίτος πυλώνας».

8. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999, «κοινοτικοποίησε» τον τομέα αυτόν, εντάσσοντάς τον στον τίτλο IV της Συνθήκης. Η αναγνώριση αρμοδιότητας της Κοινότητας στον τομέα

αυτόν οδήγησε τον κοινοτικό νομοθέτη στην υποκατάσταση των υφισταμένων διεθνών συμβάσεων από κοινοτικούς κανονισμούς.

9. Στο πλαίσιο αυτό, ο κανονισμός 44/2001, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 2002, αντικατέστησε τη Σύμβαση των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, περί διεθνούς δικαιοδοσίας και εκτελέσεως των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁴, σε όλα τα κράτη μέλη τα οποία επέλεξαν να συμμετάσχουν στα μέτρα που θεσπίστηκαν δυνάμει του εν λόγω τίτλου IV⁵.

10. Ο κανονισμός 44/2001 εμπνέεται σε μεγάλο βαθμό από τη Σύμβαση των Βρυξελλών, σε σχέση με την οποία ο κοινοτικός νομοθέτης προσπάθησε να εξασφαλίσει πραγματική συνέχεια⁶. Σκοπό έχει να ενο-

4 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 7. Η Σύμβαση τροποποιήθηκε από τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978, περί προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24, και τροποποιημένο κείμενο, σ. 100), από τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982, περί προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), από τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989, περί προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1), και από τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996, περί προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1). Το ενοποιημένο κείμενο (παγιωμένη μορφή) της Συμβάσεως, όπως τροποποιήθηκε από τις τέσσερις αυτές συμβάσεις προσχωρήσεως, δημοσιεύθηκε στο τεύχος ΕΕ 1998, C 27, σ. 1 (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

5 — Τρία κράτη μέλη, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, η Ιρλανδία και το Βασίλειο της Δανίας, πέτυχαν να μην συμμετάσχουν καθ' αρχήν στα μέτρα που θεσπίστηκαν δυνάμει του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δήλωσαν ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην έκδοση και στην εφαρμογή του κανονισμού 44/2001 (βλ. την εικοστή αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού), το Βασίλειο της Δανίας είναι το μόνο κράτος μέλος που δεν δεσμεύεται από τον κανονισμό 44/2001 (εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη και άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού). Μεταξύ του κράτους αυτού και των λοιπών κρατών μελών εξακολουθεί να εφαρμόζεται η Σύμβαση των Βρυξελλών. Η σύμβαση αυτή, κατά το άρθρο 68 του κανονισμού 44/2001, εξακολουθεί επίσης να εφαρμόζεται στα εδάφη των κρατών μελών, τα οποία δεν υπάγονται στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο της 299. Τέλος, ο κανονισμός 44/2001 εφαρμόζεται από 1ης Μαΐου 2004 στα δέκα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6 — Δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001.

3 — Κανονισμός της 29ης Μαΐου 2000, περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 160, σ. 37).

ποιήσει τους κανόνες συγκρούσεως δικαιοδοσίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και να απλουστεύσει τις διατυπώσεις για την ταχεία και απλή αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος⁷.

11. Επίσης, επαναλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των κανόνων της Συμβάσεως των Βρυξελλών και οι διατάξεις του είναι στις περισσότερες περιπτώσεις ανάλογες προς το αντίστοιχο άρθρο της εν λόγω συμβάσεως.

12. Ο κανονισμός 1348/2000, εξάλλου, ενσωματώνει σε μεγάλο βαθμό το περιεχόμενο της Συμβάσεως που καταρτίστηκε με πράξη του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 1997, για την επίδοση και την κοινοποίηση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις⁸.

13. Η σύμβαση αυτή, η οποία δεν έχει τεθεί σε ισχύ, εμπνέεται με τη σειρά της από τη Σύμβαση της Χάγης της 15ης Νοεμβρίου 1965, περί επίδοσεως και κοινοποιήσεως στο εξωτερικό δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις⁹.

14. Ο κανονισμός 1348/2000, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 31 Μαΐου 2001, υπερισχύει, σε όλα τα κράτη μέλη πλην του Βασιλείου της Δανίας, των διατάξεων που αφορούν θέματα εμπιπτοντα στο πεδίο εφαρμογής του και οι οποίες περιέχονται στη Σύμβαση των Βρυξελλών και στη Σύμβαση της Χάγης¹⁰.

A — Η προστασία των δικαιωμάτων του ερημοδικήσαντος εναγομένου κατά την αρχική δίκη

15. Όταν πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και δεν παρίσταται, το εν λόγω δικαστήριο υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι ο εναγόμενος αυτός ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την άμυνά του προθεσμίας ή ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια για το σκοπό αυτό. Η υποχρέωση αυτή προβλέπεται, διατυπούμενη με παρόμοιο τρόπο, στο άρθρο 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 και στο άρθρο 20, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

7 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001.

8 — ΕΕ 1997, C 261, σ. 1.

9 — Στο εξής: Σύμβαση της Χάγης.

10 — Άρθρο 20, παράγραφος 1, και δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1348/2000.

16. Ωστόσο, αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης πρέπει να διαβιβαστεί από ένα κράτος μέλος σε άλλο δυνάμει του κανονισμού 1348/2000 ή της Συμβάσεως της Χάγης, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού ή οι διατάξεις του άρθρου 15 της εν λόγω Συμβάσεως¹¹.

17. Τα δύο αυτά άρθρα είναι παρόμοια. Προβλέπουν ότι, όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος ή σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος με σκοπό την επίδοση ή την κοινοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1348/2000 ή της Συμβάσεως της Χάγης και ο εναγόμενος δεν παραστεί, ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου διαπιστωθεί:

- ότι η πράξη επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε με τον τρόπο που ορίζει το δικαιο του κράτους μέλους προορισμού για την επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων στα πλαίσια διαδικασιών εντός του κράτους αυτού κατά προσώπων ευρισκομένων στην επικράτειά του, ή
- ότι η πράξη παραδόθηκε πράγματι στον εναγόμενο ή στην κατοικία του με άλλο τρόπο προβλεπόμενο από τον εν λόγω κανονισμό ή από την εν λόγω Σύμβαση,

καθώς και ότι, και στη μία περίπτωση και στην άλλη, η επίδοση ή κοινοποίηση¹² ή η παράδοση έγιναν εγκαίρως, ώστε ο εναγόμενος να είναι σε θέση να αμυνθεί.

18. Περαιτέρω, τα εν λόγω δύο άρθρα ορίζουν ότι κάθε κράτος μέλος ή συμβαλλόμενο κράτος έχει την ευχέρεια να παρεκκλίνει από τον προεκτεθέντα κανόνα, προβλέποντας ότι οι δικαστές του μπορούν να εκδώσουν απόφαση, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η πράξη διαβιβάστηκε με έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στον κανονισμό 1348/2000 ή στη Σύμβαση της Χάγης,
- από την ημερομηνία αποστολής της πράξης έχει παρέλθει διάστημα το οποίο ο δικαστής αξιολογεί για κάθε περίπτωση χωριστά και το οποίο ανέρχεται τουλάχιστον σε έξι μήνες,
- δεν έχει παραληφθεί καμία βεβαίωση, μολονότι έχει καταβληθεί κάθε εύλογη προσπάθεια μέσω των αρμοδίων αρχών ή φορέων του κράτους μέλους προορισμού.

11 — Άρθρο 26, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 44/2001. Το άρθρο 20, τελευταίο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, παραπέμπει μόνο στο άρθρο 15 της Συμβάσεως της Χάγης.

12 — Οι όροι «επίδοση» και «κοινοποίηση» δεν χρησιμοποιούνται στο γερμανικό κείμενο του κανονισμού 1348/2000, αλλά, παρά ταύτα, το νόημα της φράσεως δεν έχει διαφορά.

19. Τέλος, το άρθρο 19, παράγραφος 4, του κανονισμού 1348/2000 ορίζει, χρησιμοποιώντας διατύπωση προσομοιάζουσα με αυτήν του άρθρου 16 της Συμβάσεως της Χάγης, τα εξής:

«Εάν έπρεπε να διαβιβασθεί εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος με σκοπό την επίδοση ή την κοινοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, και εκδοθεί απόφαση κατά ερημοδικήσαντος εναγομένου, ο δικαστής έχει την ευχέρεια να απαλλάξει τον εναγόμενο από τα αποτελέσματα της παρόδου της προθεσμίας για την άσκηση ενδίκου μέσου κατά της απόφασης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) ο εναγόμενος, χωρίς υπαιτιότητά του, δεν έλαβε εγκαίρως γνώση του εγγράφου, ώστε να αμυνθεί, ή δεν έλαβε γνώση της απόφασης, ώστε να ασκήσει ένδικο μέσο,
- β) οι ισχυρισμοί του εναγομένου δεν φαίνονται παντελώς αστήρικτοι.

Η αίτηση απαλλαγής μπορεί να υποβληθεί μόνο μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα αφότου ο εναγόμενος έλαβε γνώση της απόφασης.

Κάθε κράτος μέλος έχει την ευχέρεια να διευκρινίσει, κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, ότι αυτή η αίτηση είναι απαράδεκτη, εάν υποβληθεί μετά την πάροδο ορισμένου διαστήματος που θα ορίζεται στη γνωστοποίησή του, αλλά το οποίο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ενός έτους από την έκδοση της απόφασης.»

B — Ο έλεγχος διασφάλισης των δικαιωμάτων του ερημοδικήσαντος εναγομένου κατά το στάδιο της αναγνώρισης και της εκτέλεσης της αποφάσεως στο κράτος όπου ζητείται η αναγνώριση ή εκτέλεση αυτής.

20. Κατά το άρθρο 26 της Συμβάσεως των Βρυξελλών και κατά το άρθρο 33 του κανονισμού 44/2001, οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία.

21. Ωστόσο, στη Σύμβαση των Βρυξελλών και στον κανονισμό 44/2001 απαριθμούνται περιοριστικά οι λόγοι αποκλίσεως από την αρχή αυτή. Ένας από τους λόγους αυτούς είναι το ότι, παρά τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της αρχικής δίκης, δεν εξασφαλίστηκε η προστασία των δικαιωμάτων του ερημοδικήσαντος εναγομένου.

22. Το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ορίζει σχετικώς ότι:

«Οι αποφάσεις δεν αναγνωρίζονται:

[...]

2) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο προσηκόντως και εγκαίρως ώστε να μπορεί να αμυνθεί».

23. Ο κανονισμός 44/2001 επέφερε αρκετές τροποποιήσεις στο περιεχόμενο των λόγων που δικαιολογούν άρνηση αναγνώρισεως και εκτελέσεως, τους οποίους προβλέπει η Σύμβαση των Βρυξελλών. Όσον αφορά το λόγο που συνίσταται στην προσβολή των δικαιωμάτων του ερημοδικήσαντος εναγομένου, το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 ορίζει τα εξής:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

[...]

I - 12048

2) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως, ενώ μπορούσε να το πράξει».

Γ — Η διαδικασία που εφαρμόζεται για την εκτέλεση της αποφάσεως στο κράτος όπου υποβάλλεται η προς τούτο αίτηση

24. Ο κανονισμός 44/2001 επέφερε επίσης τροποποιήσεις στη διαδικασία για την εκτέλεση της αποφάσεως στο κράτος εκτέλεσεως, οι οποίες έχουν σημασία για την επίλυση της παρούσας διαφοράς.

25. Συγκεκριμένα, όπως και στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η εκτέλεση χωρεί κατόπιν μονομερούς αιτήσεως και η σχετική διαδικασία δεν διέπεται από το σύστημα της συζητήσεως, παρά μόνο σε περίπτωση ασκήσεως ενδίκου μέσου.

26. Ωστόσο, σε αντίθεση με την εν λόγω Σύμβαση, ο κανονισμός 44/2001 προβλέπει ότι μετά την εξέταση της αιτήσεως αυτής δεν εκδίδεται δικαστική απόφαση αλλά απλή πράξη με την οποία αναγνωρίζεται ότι η απόφαση είναι εκτελεστή και η οποία εκδίδεται είτε από δικαστήριο είτε από αρμόδια αρχή και μετά από καθαρά τυπικό έλεγχο.

27. Σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στη Σύμβαση των Βρυξελλών, κατά τον κανονισμό 44/2001, το δικαστήριο ελέγχει αν συντρέχουν λόγοι μη εκτέλεσης, όπως είναι η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2. Κατά το άρθρο 41 του κανονισμού 44/2001, η απόφαση κηρύσσεται εκτελεστική ευθύς ως ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 53, χωρίς έλεγχο των λόγων μη εκτέλεσης που προβλέπονται κυρίως στο άρθρο 34 του εν λόγω κανονισμού.

28. Οι διατυπώσεις αυτές συνίστανται, κατά τα άρθρα 53 έως 55 του κανονισμού 44/2001, στην προσκόμιση αντιγράφου της αποφάσεως, το οποίο να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας, και στην προσκόμιση βεβαιώσεως χορηγούμενης από το δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την εν λόγω απόφαση ή από την αρμόδια αρχή του κράτους εκδόσεως ή, ενδεχομένως, ισοδύναμου εγγράφου. Στη βεβαίωση αυτή, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, πρέπει να αναγράφεται, ιδίως, η ημερομηνία της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης, εφόσον η απόφαση έχει εκδοθεί ερήμην, καθώς και ότι η εν λόγω απόφαση είναι εκτελεστική στο κράτος όπου εκδόθηκε.

29. Ωστόσο, ο κανονισμός 44/2001 δεν επανέλαβε την προϋπόθεση που προέβλεπε το άρθρο 47 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, σύμφωνα με την οποία ο διάδικος που ζητεί την εκτέλεση μιας αποφάσεως πρέπει να προσκομίσει επίσης κάθε έγγραφο ικανό να αποδείξει ότι η απόφαση επιδόθηκε σύμ-

φωνα με το δίκαιο του κράτους εκδόσεως¹³. Στο άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 ορίζεται σχετικώς ότι:

«Η πράξη με την οποία κηρύσσεται εκτελεστική η απόφαση επιδιίδεται ή κοινοποιείται στο διάδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση, μαζί με την απόφαση, εφόσον αυτή δεν έχει ήδη επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εν λόγω διάδικο.»

II — Η κυρία δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

30. Η παρούσα διαδικασία οφείλεται στη διαφορά μεταξύ της ASML Netherlands BV¹⁴, εταιρείας που εδρεύει στο Veldhoven (Κάτω Χώρες), και της Semiconductor Industry Services GmbH (SEMIS)¹⁵, εταιρείας εδρεύουσας στο Feistritz-Drau (Αυστρία). Η διαφορά αυτή αφορά την εκτέλεση στην Αυστρία μιας αποφάσεως που εκδόθηκε ερήμην της εναγομένης στις 16 Ιουνίου 2004 από το Rechtbank's-Hertogenbosch, το οποίο υποχρέωσε την SEMIS να καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό στην ASML.

13 — Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι στο γερμανικό κείμενο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η έκφραση «σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκδόσεως» αναφέρεται μόνο στην εκτελεστότητα της αποφάσεως.

14 — Στο εξής: ASML.

15 — Στο εξής: SEMIS ή εναγομένη.

31. Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, η κλήση να εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ενώπιον του Rechtbank's-Hertogenbosch, η οποία ορίστηκε από το εν λόγω δικαστήριο για τη 19η Μαΐου 2004, επιδόθηκε στην SEMIS μόλις στις 25 Μαΐου 2004. Από την εν λόγω διάταξη προκύπτει επίσης ότι η απόφαση που εκδόθηκε ερήμην της εναγομένης στις 16 Ιουνίου 2004 από το Rechtbank's-Hertogenbosch δεν επιδόθηκε ούτε κοινοποιήθηκε σ' αυτήν.

32. Μετά από αίτηση της ASML, κηρύχθηκε εκτελεστή η ερήμην εκδοθείσα απόφαση, με την από 20 Δεκεμβρίου 2004 διάταξη του Bezirksgericht Villach, του αυστριακού δικαστηρίου που επελήφθη σε πρώτο βαθμό, η οποία βασίστηκε στην από 6 Ιουλίου 2004 βεβαίωση του Rechtbank's-Hertogenbosch, με την οποία η ερήμην εκδοθείσα απόφαση κηρύχθηκε «προσωρινώς εκτελεστή». Το αυστριακό δικαστήριο διέταξε επίσης την αναγκαστική εκτέλεση της εν λόγω απόφασης.

33. Αντίγραφο της διατάξεως αυτής κοινοποιήθηκε στην SEMIS. Η ερήμην εκδοθείσα απόφαση δεν επισυνάφθηκε στην εν λόγω κοινοποίηση.

34. Μετά από έφεση της SEMIS κατά της ανωτέρω διατάξεως, το Landesgericht Klagenfurt (Αυστρία) απέρριψε την αίτηση εκτελέσεως με την αιτιολογία ότι ο κανόνας που επιβάλλει να είχε ο ενδιαφερόμενος τη δυνατότητα να προσβάλει απόφαση που εκδόθηκε ερήμην του, κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, προϋποθέτει, κατά το εν λόγω δικαστήριο, επίδοση ή κοινοποίηση της αποφάσεως στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο. Το Landesgericht Klagenfurt απέρριψε

τα επιχειρήματα της ASML, κατά τα οποία έπρεπε να μην εφαρμοστεί ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως, στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 34, σημείο 2, επειδή η SEMIS έλαβε γνώση, αφενός, της διαδικασίας που κινήθηκε εναντίον της στις Κάτω Χώρες, κατόπιν της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως της κλήσεως, στις 25 Μαΐου 2004 και, αφετέρου, της υπάρξεως της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, μετά την κοινοποίηση της διατάξεως που εξέδωσε το Bezirksgericht Villach στις 20 Δεκεμβρίου 2004.

35. Καλούμενο να αποφανθεί επί της αναιρέσεως που άσκησε ενώπιόν του η ASML, το Oberster Gerichtshof εκτιμά ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από το αν πρέπει να γίνει δεκτό ότι πληρούνται η προϋπόθεση μη εφαρμογής του λόγου αρνήσεως αναγνωρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, δηλαδή αν πρέπει να γίνει δεκτό ότι η SEMIS δεν προσέβαλε την ερήμην εκδοθείσα απόφαση ενώ ήταν σε θέση να το πράξει.

36. Κατά συνέπεια, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το τμήμα φράσεως «[...] εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή [ένδικο μέσο] κατά της αποφάσεως, ενώ μπορούσε να το πράξει», στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001, την έννοια

ότι η εν λόγω «δυνατότητα» έχει, εν πάση περιπτώσει, ως προϋπόθεση την έγκυρη, κατά το εφαρμοστέο δίκαιο, επίδοση προς τον εναγόμενο αντιγράφου της εκδοθείσας σε κράτος μέλος ερήμην αποφάσεως, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή;

- 2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Έπρεπε η επίδοση αντιγράφου της διατάξεως, η οποία εκδόθηκε επί της αιτήσεως να κηρυχθεί εκτελεστική στην Αυστρία η ερήμην εκδοθείσα απόφαση της 16ης Ιουνίου 2004 του *Rechtbank's-Hertogenbosch* και να περιαφεί τον εκτελεστήριο τύπο ο κηρυχθείς εκτελεστός αλλοδαπός τίτλος, να είχε οδηγήσει την αναίρεσίβλητη και καθής (ήτοι την εναγομένη στη διαδικασία αναγνωρίσεως του αλλοδαπού τίτλου) να διερευνήσει, αφενός, το υποστατό της δικαστικής αυτής αποφάσεως και, αφετέρου, τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος (ενδεχομένως) προβλεπόμενου από την έννομη τάξη της χώρας εκδόσεως της αποφάσεως, ώστε, κατ' αυτόν τον τρόπο, να λάβει γνώση της δυνατότητας ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος ως πρωταρχικής προϋποθέσεως για την εφαρμογή της κατά το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 εξαιρέσεως από το κώλυμα αναγνωρίσεως;»

III — Ανάλυση

37. Είναι αληθές ότι ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως, που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, μπορεί κανονικά να εφαρμοστεί στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι μία απόφαση δεν αναγνωρίζεται στην περίπτωση που το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν επιδόθηκε στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τρόπο που να του επιτρέπει να αμυνθεί.

38. Από τα στοιχεία που έθεσε υπόψη του Δικαστηρίου το παραπέμπον δικαστήριο προκύπτει ότι η κλήση για παράσταση στη συζήτηση της αρχικής αγωγής ενώπιον του ολλανδικού δικαστηρίου, που είχε οριστεί για τη 19η Μαΐου 2004 επιδόθηκε στην εναγομένη στην Αυστρία μετά τη διεξαγωγή της εν λόγω συζήτησεως, ήτοι στις 25 Μαΐου 2004, και ότι το *Rechtbank's-Hertogenbosch* εξέδωσε την απόφασή του ερήμην της εναγομένης, υποχρεώνοντας την SEMIS να καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό στην ASML, στις 16 Ιουνίου 2004. Επομένως, η επίδοση ή η κοινοποίηση του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης δεν πραγματοποιήθηκε εγκαίρως ώστε να μπορέσει η SEMIS να αμυνθεί.

39. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως ζητείται να διευκρινιστεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις μη εφαρμογής αυτού του λόγου αρνήσεως αναγνωρίσεως της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως. Το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 ορίζει, συγκεκριμένα, ότι ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως που στηρίζεται στην προσβολή

των δικαιωμάτων άμυνας αίρεται στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν προσέβαλε την απόφαση που εκδόθηκε ερήμην του, ενώ μπορούσε να το πράξει.

40. Με τα δύο προδικαστικά του ερωτήματα, τα οποία προτείνω στο Δικαστήριο να συνεξετάσει, το παραπέμπον δικαστήριο ερωτά αν η προϋπόθεση ότι ο ερημοδικήσας διάδικος πρέπει να ήταν σε θέση να προσβάλει την ερήμην εκδοθείσα απόφαση επιβάλλει να ήταν ο ερημοδικήσας εναγόμενος σε θέση να λάβει γνώση του περιεχομένου της εν λόγω αποφάσεως, αν, δηλαδή, η απόφαση πρέπει να του έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί ή αρκεί να έλαβε απλώς γνώση της υπάρξεως της αποφάσεως αυτής.

41. Συνεπώς, ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι η εξαίρεση την οποία προβλέπει, σύμφωνα με την οποία ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως που στηρίζεται στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν προσέβαλε την απόφαση, ενώ μπορούσε να το πράξει, προϋποθέτει ότι η απόφαση αυτή του επιδόθηκε ή του κοινοποιήθηκε ή αρκεί να έλαβε γνώση της υπάρξεως της.

42. Οι απόψεις που αντιπαρατέθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας μπορούν να ενταχθούν σε δύο κατηγορίες.

43. Αφενός, η ASML και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή της εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν προϋποθέτει την επίδοση ή την κοινοποίηση της αποφάσεως. Κατά την εν λόγω κυβέρνηση, το να γίνεται δεκτή συστηματικά η ισχύς μιας τέτοιας προϋπόθεσεως θα αντέβαινε στις προθέσεις του κοινοτικού νομοθέτη, ο οποίος κατάργησε την απαίτηση περί νομότυπης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης που προβλεπόταν στο άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι αρκεί να πληροφορήσει ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση της αποφάσεως τον ερημοδικήσαντα εναγόμενο για την ύπαρξη της εν λόγω αποφάσεως και ότι εναπόκειται στον τελευταίο να εξετάσει αν μπορεί να την προσβάλει. Συνεπώς, εναπόκειται στο δικαστήριο του κράτους όπου ζητείται η εκτέλεση να εκτιμήσει αν, υπό τις ειδικές περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως, ο εναγόμενος είχε εύλογη δυνατότητα να προσβάλει την ερήμην του εκδοθείσα απόφαση.

44. Αφετέρου, οι Κυβερνήσεις της Γερμανίας, των Κάτω Χωρών, της Αυστρίας και της Πολωνίας, καθώς και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι, για να μπορεί κάποιος να προσβάλει μια απόφαση, πρέπει να γνωρίζει το περιεχόμενό της. Η γνώση απλώς και μόνον της υπάρξεώς της δεν αρκεί. Θεωρούν, επομένως, ότι η εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 προϋποθέτει ότι η απόφαση έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

45. Ωστόσο, οι Κυβερνήσεις της Γερμανίας και της Αυστρίας τονίζουν ότι οι τυπικές

προϋποθέσεις της εν λόγω επιδόσεως ή κοινοποιήσεως πρέπει να είναι ανάλογες αυτών που προβλέπονται από τον κοινοτικό νομοθέτη στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 για τα εισαγωγικά έγγραφα της δίκης και, συνεπώς, μία απλή παρατυπία η οποία δεν θίγει τα δικαιώματα άμυνας δεν πρέπει να αρκεί για να αποκλειστεί η εφαρμογή της εξαιρέσεως.

46. Συντάσσομαι με τη δεύτερη άποψη. Για να μπορεί να θεωρηθεί ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος ήταν σε θέση να προσβάλει την εις βάρος του εκδοθείσα απόφαση απαιτείται, κατά τη γνώμη μου, να έχει λάβει γνώση του περιεχομένου της εν λόγω αποφάσεως. Κατά συνέπεια, για να πληρούται η προϋπόθεση αυτή, η απόφαση πρέπει να του έχει επιδοθεί ή να του έχει κοινοποιηθεί, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 σε σχέση με το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, πράγμα που σημαίνει ότι μια απλή παρατυπία, η οποία δεν θίγει τα δικαιώματα άμυνας, δεν αποτελεί λόγο δικαιολογούντα τη μη εφαρμογή της εξαιρέσεως.

47. Την άποψή μου αυτή στηρίζω, πρώτον, στο ιστορικό της θεσπίσεως του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, δεύτερον, στις διατάξεις του κανονισμού αυτού που αφορούν την εκτέλεση και, ιδίως, στο άρθρο 42, παράγραφος 2, και, τέλος, στη θεμελιώδη αρχή της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας.

1. Το ιστορικό της θεσπίσεως του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001

48. Το περιεχόμενο, αυτό καθαυτό, του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν παρέχει ουσιαστικά καμία ένδειξη όσον αφορά την απάντηση που αρμόζει στο ερώτημα που βρίσκεται στο επίκεντρο της παρούσας διαδικασίας. Αντίθετα, το ιστορικό της θεσπίσεως της εν λόγω διατάξεως επιτρέπει να εκτιμηθεί το νόημα των τροποποιήσεων τις οποίες θέλησε να επιφέρει ο κοινοτικός νομοθέτης στο περιεχόμενο του λόγου αρνήσεως αναγνωρίσεως που στηρίζεται στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

49. Ορίζοντας ότι αυτός ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως και εκτέλεσεως δεν εφαρμόζεται οσάκις ο ερημοδικήσας εναγόμενος παρέλειψε να προσβάλει την οικεία απόφαση, ενώ ήταν σε θέση να το πράξει, ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε αναμφίβολα να περιορίσει το εύρος του λόγου αυτού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

50. Οι λόγοι του περιορισμού αυτού δεν εκτίθενται ρητώς στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 44/2001. Διατυπώνονται, ωστόσο, με μεγάλη σαφήνεια, στο σχόλιο που αναφέρεται στο άρθρο 41, σημείο 2, της προτάσεως κανονισμού που υπέβαλε η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο Συμβούλιο στις 14 Ιουλίου 1999¹⁶. Το σχόλιο αυτό φαίνεται χρήσιμο για την ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, αφού η διάταξη αυτή ταυτίζεται σχεδόν με την πρόταση της Επιτροπής¹⁷.

51. Κατά το εν λόγω σχόλιο, η διαγραφή της λέξεως «νομοτύπως» και η προσθήκη της επίμαχης εξαιρέσεως στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχουν ως σκοπό να καταργήσουν δύο συνέπειες που συνήγαγε το Δικαστήριο από το κείμενο του άρθρου 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

52. Κατά την πρώτη από τις συνέπειες αυτές, που διατυπώθηκε στην απόφαση *Lancray*, της 3ης Ιουλίου 1990¹⁸, μία παρατυπία κατά την επίδοση του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης κωλύει την αναγνώριση ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, ακόμη και αν η παρατυπία αυτή δεν έβλαψε τα συμφέροντα του εναγομένου, ο οποίος είχε επαρκή χρόνο για να προετοιμάσει την άμυνά του¹⁹. Κατά το Δικαστήριο, η προϋπόθεση της τηρήσεως του νομίμου

τύπου, που επιβάλλεται με το επίρρημα «κανονικά», και η προϋπόθεση της έγκαιρης επίδοσης ή κοινοποίησης του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης, που περιέχεται στον όρο «έγκαιρα», στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά για να μπορεί να αναγνωρισθεί στο κράτος εκτελέσεως αλλοδαπή απόφαση εκδοθείσα ερήμην του εναγομένου.

53. Η δεύτερη συνέπεια διατυπώθηκε με την απόφαση *Minamet*, της 12ης Νοεμβρίου 1992²⁰. Στην υπόθεση για την οποία εκδόθηκε η απόφαση αυτή, μία αγγλική εταιρεία επιδίωκε την εκτέλεση στη Γερμανία αποφάσεως εκδοθείσας ερήμην στο Ηνωμένο Βασίλειο, με την οποία μία γερμανική εταιρεία είχε υποχρεωθεί να της καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό. Το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης δεν είχε κοινοποιηθεί νομοτύπως στην εναγομένη. Αντίθετα, η ερήμην εκδοθείσα απόφαση της είχε κοινοποιηθεί κανονικά.

54. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπεται η αναγνώριση ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως όταν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο δεν έχει κοινοποιηθεί νομοτύπως στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο, ακόμη και αν ο εναγόμενος έλαβε ακολούθως γνώση της εκδοθείσας αποφάσεως και δεν έκανε χρήση των ενδίκων βοηθημάτων που προβλέπονται από το δίκαιο του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως.

16 — Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [COM (1999) 348 τελικό].

17 — Οι λίγες διαφορές σε σχέση με το κείμενο του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχουν καθαρά τυπικό χαρακτήρα, αφού το άρθρο 41, σημείο 2, της προτάσεως της Επιτροπής έχει ως εξής:
«Το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν επιδόθηκε ή ούτε κοινοποιήθηκε στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν παρέλειψε να προσβάλει την απόφαση, ενώ ήταν σε θέση να το πράξει».

18 — C-305/88 (Συλλογή 1990, σ. I-2725).

19 — Η παρατυπία, στην υπόθεση επί της οποίας εξεδόθη η προπαρατεθείσα απόφαση *Lancray*, ανιστάτο στη μη ύπαρξη μεταφράσεως του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης, μολοντί η γλώσσα του εγγράφου αυτού χρησιμοποιούνταν από τους διαδίκους στις εμπορικές τους σχέσεις.

20 — C-123/91 (Συλλογή 1992, σ. I-5661).

55. Η ίδια άποψη έγινε δεκτή με την απόφαση Hendrikman και Feyen, της 10ης Οκτωβρίου 1996²¹, η οποία αφορούσε εναγόμενο ο οποίος αγνοούσε την εναντίον του κινηθείσα διαδικασία, τον οποίο όμως εκπροσώπησε στη δίκη δικηγόρος τον οποίο δεν είχε διορίσει. Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπό τις περιστάσεις αυτές ο εναγόμενος έπρεπε να θεωρηθεί ως ερημοδικήσας εναγόμενος κατά την έννοια του άρθρου 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών και ότι το συμπέρασμα αυτό δεν μπορούσε να αναιρεθεί από το γεγονός ότι ο εν λόγω εναγόμενος είχε τη δυνατότητα να προσβάλει την εκδοθείσα απόφαση λόγω μη νόμιμης εκπροσώπησης.

56. Όπως επισήμανε η Επιτροπή, η νομολογία αυτή έχει ίσως το μειονέκτημα ότι ενθαρρύνει την παθητική στάση του οφειλέτη ή ακόμη και την κακόπιστη κωλυσιεργία του²². Συγκεκριμένα, ένας οφειλέτης που δεν έχει δεκτικά κατασχέσεως περιουσιακά στοιχεία στο κράτος εκδόσεως της αποφάσεως θα έχει κάθε λόγο να μην ασκήσει κατά της εν λόγω αποφάσεως τα ένδικα μέσα που του παρέχονται στο κράτος αυτό και να αντιταχθεί στη συνέχεια στην κήρυξη της αποφάσεως εκτελεστής, επικαλούμενος το γεγονός ότι το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης δεν του είχε επιδοθεί ή κοινοποιηθεί εγκαίρως ώστε να μπορέσει να αμυνθεί.

57. Υπενθυμίζεται σχετικώς ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι ο ενάγων ο οποίος πέτυχε σε συμβαλλόμενο κράτος την έκδοση ευνοϊκής αποφάσεως, η οποία μπορεί να αναγνωριστεί και να εκτελεστεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, δεν μπορεί να ασκή-

σει στο δεύτερο αυτό κράτος νέα αγωγή με το αυτό αντικείμενο κατά του ιδίου οφειλέτη²³. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας αυτής, αν δεν γίνει περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου στο κράτος εκτέλεσεως, ο ενάγων δεν έχει τη δυνατότητα να επιτύχει στο εν λόγω κράτος ούτε την εκτέλεση της αποφάσεως που εκδόθηκε στο κράτος προελεύσεως ούτε την έκδοση νέας εκτελεστής δικαστικής αποφάσεως.

58. Επομένως, σκοπός του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 είναι, αφενός, να αποκλείσει το ενδεχόμενο μία απλή παρατυπία του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης να μπορεί να προκαλέσει την άρνηση περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου στις περιπτώσεις όπου η παρατυπία αυτή δεν εμπόδιζε τον εναγόμενο να αμυνθεί. Αφετέρου, η εν λόγω διάταξη αποσκοπεί να μην επιτρέψει στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο να περιμένει μέχρι το στάδιο της διαδικασίας αναγνωρίσεως και εκτέλεσεως στο κράτος εκτέλεσεως για να επικαλεστεί την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς του, ενώ είχε τη δυνατότητα να προασπίσει τα δικαιώματά του προσβάλλοντας την οικεία απόφαση στο κράτος εκδόσεως της.

59. Στην ουσία, επομένως, ο σκοπός είναι απλώς να αποφεύγονται οι καταχρήσεις διαδικασίας. Επιλέγοντας να ανατρέψει τη νομολογία που καθιερώθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση *Minalmet*, ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να καταστήσει αδύνατο για τον ερημοδικήσαντα εναγόμενο να επωφελείται του γεγονότος ότι αμέλησε να κάνει χρήση των ενδίκων βοηθημάτων που είχε στη διάθεσή του για να προστατεύσει τα δικαιώματά του.

21 — C-78/95 (Συλλογή 1996, σ. I-4943).

22 — Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «Μέτρα για την αποτελεσματικότερη έκδοση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (ΕΕ 1998, C 33, σ. 3).

23 — Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1976, 42/76, *De Wolf* (Συλλογή, τόμος 1976, σ. 631).

60. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μου, ο νομοθέτης δεν είχε την πρόθεση να υποχρεώσει τον εναγόμενο να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες, εξερχόμενες του πλαισίου της συνήθους επιμελείας για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του, όπως να αναζητήσει απόφαση εκδοθείσα σε άλλο κράτος μέλος, τη γλώσσα του οποίου δεν κατανοεί οπωσδήποτε και του οποίου δεν γνωρίζει το νομικό σύστημα. Η επιβάρυνση του ερημοδικήσαντος εναγομένου με τέτοιου είδους ενέργειες υπερβαίνει, κατά τη γνώμη μου, προφανώς τα όρια της επίμαχης εξαιρέσεως.

61. Πράγματι, ορίζοντας ότι η ερήμην εκδοθείσα απόφαση πρέπει να αναγνωριστεί στο κράτος εκτελέσεως στην περίπτωση που ο εναγόμενος παρέλειψε να την προσβάλει, ο κοινοτικός νομοθέτης εκτίμησε ότι η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, που καθιστά ελαττωματική την αρχική διαδικασία, μπορεί να θεραπευθεί δια της ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά της αποφάσεως και ότι με τον τρόπο αυτό δίδεται στον εναγόμενο η ευκαιρία να υπερασπιστεί εγκύρως τα δικαιώματά του ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως της αρχικής αποφάσεως.

62. Με τον τρόπο αυτό, ο κοινοτικός νομοθέτης απέρριψε τη συλλογιστική στην οποία στηρίχθηκε η θέση του Δικαστηρίου στην προαναφερθείσα απόφαση *Minalmet*, σύμφωνα με την οποία η καταλληλότερη στιγμή για να αμυνθεί ο εναγόμενος είναι ο χρόνος ασκήσεως της αγωγής και η δυνατότητα να προσβάλει εκ των υστέρων την ερήμην εκδοθείσα απόφαση, που έχει καταστεί εκτελεστή, δεν μπορεί να συνιστά μέσο ισοδύναμο προς την άμυνα που προβάλλεται πριν από την έκδοση της αποφάσεως. Η δυνατότητα της εκ των υστέρων ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά της ερήμην αποφάσεως η οποία έχει ήδη καταστεί εκτελεστή δεν μπορεί να ισοδυναμεί με την πριν από την

έκδοση της αποφάσεως προβολή αμυντικών ισχυρισμών²⁴.

63. Στο πλαίσιο της νέας αυτής προσεγγίσεως του κοινοτικού νομοθέτη, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος μπορεί πράγματι να βρίσκεται σε θέση ανάλογη με αυτή στην οποία βρίσκεται όταν ενάγεται για πρώτη φορά ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ερήμην εκδοθείσα απόφαση επιτελεί την αυτή λειτουργία με το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης. Πρέπει να παρέχεται στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο η δυνατότητα να λάβει γνώση των στοιχείων της ένδικης διαφοράς και να μπορέσει να αμυνθεί²⁵.

64. Επομένως, είναι ουσιώδες να μπορεί ο ερημοδικήσας εναγόμενος να λάβει γνώση του περιεχομένου της εν λόγω αποφάσεως. Κατά συνέπεια, για να μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικό ένδικο μέσο προς υπεράσπιση των δικαιωμάτων του, όπως θα είχε μπορέσει να το πράξει κατά την αρχική συζήτηση, αν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο του είχε επιδοθεί ή κοινοποιηθεί νομοτύπως, επιβάλλεται να μπορεί να λάβει γνώση του σκεπτικού της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, ώστε να μπορέσει να αμυνθεί λυσιτελώς.

24 — Απόφαση *Minalmet* (που παρατίθεται ανωτέρω, σκέψη 19). Προς υποστήριξη της απόψεως αυτής, το δικαστήριο ανέφερε ότι, ύστερα από την έκδοση μιας εκτελεστής αποφάσεως, ο εναγόμενος δεν μπορεί, ενδεχομένως, να επιτύχει την αναστολή της εκτελέσεως της αποφάσεως αυτής παρά μόνον υπό δυσμενέστερους όρους και, επιπλέον, ενδέχεται να αντιμετωπίσει δικονομικές φάσεις δυσχέρειας. Επομένως, οι δυνατότητες άμυνας του ερημοδικήσαντος εναγομένου μειώνονται αισθητά (σκέψη 20).

25 — Απόφαση της 21ης Απριλίου 1993, C-172/91, *Sonntag*, (Συλλογή 1993, σ. I-1963, σκέψη 39).

65. Κατά λογική συνέπεια, η απόφαση αυτή πρέπει να του επιδοθεί ή να του κοινοποιηθεί όπως ακριβώς και το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης. Η εξαίρεση από την εφαρμογή του λόγου αρνήσεως αναγνωρίσεως, που εισήγαγε ο κανονισμός 44/2001, οδηγεί αναγκαστικά σε παραλληλισμό μεταξύ του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης και της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως. Επομένως, η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος απλώς πληροφορήθηκε την ύπαρξη της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, δια της επιδόσεως, όπως εν προκειμένω, ή δια της κοινοποιήσεως της πράξεως με την οποία διαπιστώθηκε ότι η απόφαση είναι εκτελεστή.

66. Κατά τα προβλεπόμενα στον κανονισμό 1348/2000, ο ερημοδικήσας εναγόμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να του επιδοθεί ή κοινοποιηθεί η εν λόγω απόφαση σε γλώσσα την οποία κατανοεί. Ειδικότερα, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού, ο ερημοδικήσας εναγόμενος πρέπει να ενημερώνεται για το ότι δικαιούται να αρνηθεί να παραλάβει την εν λόγω απόφαση αν δεν έχει συνταχθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους εκτελέσεως ή, στην περίπτωση που αυτό το κράτος έχει περισσότερες της μιας επίσημες γλώσσες, στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του τόπου όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση ή η κοινοποίηση ή έστω σε γλώσσα την οποία κατανοεί και η οποία δεν αποτελεί μία από τις γλώσσες του κράτους μέλους εκδόσεως της αποφάσεως.

67. Ομοίως, μολονότι οι κανονισμοί 1348/2000 και 44/2001 δεν περιέχουν σχετική ρύθμιση, κλίνω υπέρ της απόψεως ότι, όπως υποστηρίζει η Πολωνική Κυβέρνηση, η πράξη επιδόσεως ή κοινοποιήσεως της

αποφάσεως θα πρέπει επίσης να ενημερώνει τον εναγόμενο για τα ένδικα μέσα που έχει τη δυνατότητα να ασκήσει κατ' αυτής. Για να είναι σε θέση να προσβάλει την απόφαση, επιβάλλεται, κατά τη γνώμη μου, να γνωρίζει ο ενδιαφερόμενος ποια ένδικα μέσα μπορεί να ασκήσει κατά της αποφάσεως της οποίας ζητείται η εκτέλεση.

68. Βεβαίως, όπως τόνισε το Ηνωμένο Βασίλειο, η απαίτηση αυτή επιβάλλει μια πρόσθετη υποχρέωση στον αιτούμενο την εκτέλεση. Ωστόσο, η επιβάρυνση αυτή πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση καθενός από τους διαδίκους και με την αναζήτηση δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των εκατέρωθεν υποχρεώσεων. Είναι αναμφίβολο ότι ο καθορισμός των ενδίκων μέσων που μπορούν να ασκηθούν κατά της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως βαρύνει οπωσδήποτε κάποιον από τους εμπλεκόμενους διαδίκους. Φρονώ ότι το βάρος αυτό ενδείκνυται να το επωμισθεί ο αιτούμενος την εκτέλεση. Αφενός, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα ένδικα αυτά μέσα είναι τα προβλεπόμενα από τη δική του εθνική έννομη τάξη. Αφετέρου, έχει προφανές συμφέρον να εφαρμοστεί η επίμαχη εξαίρεση και να εξασφαλίσει ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος ήταν σε θέση, πέραν πάσης αμφιβολίας, να προσβάλει την ερήμην του εκδοθείσα απόφαση.

69. Τέλος, όπως τόνισαν η Γερμανική και η Αυστριακή Κυβέρνηση, οι τυπικές προϋποθέσεις της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο της αποφάσεως της οποίας ζητείται η εκτέλεση πρέπει να είναι παρόμοιες με τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο κοινοτικός νομοθέτης στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 όσον αφορά τα εισαγωγικά

έγγραφο της δίκης. Για να μην εφαρμοστεί η εξαίρεση δεν αρκεί οποιαδήποτε απλή παρατυπία, η οποία δεν θίγει τα δικαιώματα άμυνας, ήτοι την ικανότητα του ερημοδικήσαντος εναγομένου να λάβει γνώση των στοιχείων της ένδικης διαφοράς και να υπερασπιστεί τα δικαιώματά του.

70. Από τα προηγηθέντα συνάγεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού της θεσπίσεως του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, για να πληρούται η προϋπόθεση εφαρμογής της εξαιρέσεως, σύμφωνα με την οποία ο ερημοδικήσας εναγόμενος πρέπει να ήταν σε θέση να προσβάλει την ερήμην εκδοθείσα απόφαση, η εν λόγω απόφαση πρέπει να του έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

71. Την ορθότητα της αναλύσεως αυτής επιβεβαιώνουν, κατά τη γνώμη μου, οι διατάξεις του κανονισμού 44/2001 οι οποίες αφορούν τη διαδικασία εκτελέσεως, και ιδίως το άρθρο 42, παράγραφος 2.

2. Οι κανόνες που αφορούν τη διαδικασία εκτελέσεως

72. Όπως προανέφερα, ο κανονισμός 44/2001 δεν επαναλαμβάνει την προϋπόθεση που προέβλεπε ρητά το άρθρο 47, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, κατά την οποία ο διάδικος που ζητεί την εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως υποχρεούται να προσκομίσει κάθε έγγραφο κατάλληλο να αποδείξει ότι η εν λόγω απόφαση επιδόθηκε σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκδόσεώς της.

73. Ο κανονισμός 44/2001 επιβάλλει, όπως και η Σύμβαση των Βρυξελλών, από τον αιτούντα την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεως εκδοθείσας σε άλλο κράτος μέλος να προσκομίσει αντίγραφο αυτής, το οποίο να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας. Επιβάλλει, επίσης, να προσκομίσει βεβαίωση χορηγούμενη από το αρμόδιο δικαστήριο ή από την αρμόδια αρχή του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως ή, ενδεχομένως, άλλο ισοδύναμο έγγραφο, το οποίο να βεβαιώνει ότι η απόφαση είναι εκτελεστή στο εν λόγω κράτος και να αναφέρει, ειδικότερα, την ημερομηνία της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης, στην περίπτωση που η απόφαση εκδόθηκε ερήμην του εναγομένου.

74. Στη συνέχεια, ο κανονισμός αυτός προβλέπει ότι η απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση κηρύσσεται εκτελεστή ευθύς μόλις ολοκληρωθούν αυτές οι διατυπώσεις. Τέλος, το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 ορίζει ότι «[η] κήρυξη της εκτελεστότητας επιδίδεται ή κοινοποιείται στον διάδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση, μαζί με την απόφαση, εφόσον αυτή δεν έχει ήδη επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εν λόγω διάδικο».

75. Φρονώ ότι η «απόφαση» για την οποία κάνει λόγο η διάταξη αυτή στη φράση «μαζί με την απόφαση, εφόσον αυτή δεν έχει ήδη επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εν λόγω διάδικο» δεν μπορεί παρά να είναι η δικαστική απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση και η εκτελεστότητα της οποίας αναγνωρίζεται στο κράτος εκτελέσεως. Την ερμηνεία αυτή συμμερίζεται και η Επιτροπή,

όπως δήλωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου.

76. Κατά τη γνώμη μου, από το περιεχόμενο του άρθρου 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 μπορούν να συναχθούν δύο συνέπειες.

77. Η πρώτη από αυτές είναι ότι ο κανονισμός 44/2001 αναγνωρίζει ότι η επίδοση ή η κοινοποίηση της απόφασης της οποίας ζητείται η εκτέλεση δεν συνιστά προαπαιτούμενο της καταθέσεως της αιτήσεως εκτελέσεως στο κράτος όπου επιδιώκεται να εκτελεστεί η απόφαση και ότι η απόφαση αυτή είναι δυνατό να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί στον εναγόμενο συγχρόνως με την πράξη που την κηρύσσει εκτελεστή στο εν λόγω κράτος.

78. Η πρώτη αυτή συνέπεια αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, απόρροια της ερμηνείας του άρθρου 47, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, την οποία υιοθέτησε το Δικαστήριο με την απόφαση της 14ης Μαρτίου 1996, Van der Linden²⁶.

79. Στην υπόθεση επί της οποίας εξεδόθη η εν λόγω απόφαση, ο Van der Linden, κάτοικος Βελγίου, αντιτάχθηκε στην εκτέλεση στο κράτος αυτό δύο αποφάσεων που

είχε εκδώσει ερήμην του ένα γερμανικό δικαστήριο και με τις οποίες τον υποχρέωνε να καταβάλει ορισμένα χρηματικά ποσά σε ασφαλιστική εταιρεία εδρεύουσα στη Γερμανία. Ο Van der Linden επικαλέστηκε το γεγονός ότι κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως εκτελέσεως δεν είχε προσκομιστεί η απόδειξη της επιδόσεως των αποφάσεων αυτών.

80. Ωστόσο, η ασφαλιστική εταιρεία είχε προβεί σε νέα επίδοση των εν λόγω αποφάσεων σύμφωνα με τους κανόνες του βελγικού δικαίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδίκασεως της εφέσεως του Van der Linden κατά της αποφάσεως που τις κήρυξε εκτελεστές στο Βέλγιο. Επομένως, το ζητούμενο ήταν αν, κατά την ορθή έννοια του άρθρου 47, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η απόδειξη της επιδόσεως της απόφασης της οποίας ζητείται η εκτέλεση μπορεί να προσκομισθεί μετά την κατάθεση της αιτήσεως εκτελέσεως, και ειδικότερα στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδίκασεως της εφέσεως του ερημοδικήσαντος εναγομένου κατά της απόφασης που επιτρέπει την εκτέλεση στο κράτος εκτελέσεως.

81. Το Δικαστήριο απάντησε καταφατικά στο ερώτημα αυτό, βασιζόμενο στους σκοπούς που επιδιώκονται με την επιβολή της υποχρέωσης επιδόσεως που προβλέπεται στο άρθρο 47, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Υπενθύμισε ότι η επιβολή της υποχρέωσης αυτής έχει ως σκοπό, αφενός, να καταστήσει γνωστή στον εναγόμενο την εκδοθείσα εις βάρος του απόφαση και, αφετέρου, να του παράσχει τη δυνατότητα να την εκτελέσει εκουσίως πριν υποβληθεί στο δικαστήριο αίτηση να κηρυχθεί η απόφαση εκτελεστή²⁷. Το Δικαστήριο κατέ-

26 — C-275/94 (Συλλογή 1996, σ. I-1393).

27 — Σκέψη 15.

ληξε στο συμπέρασμα ότι η απόδειξη της επιδόσεως της οικείας αποφάσεως μπορεί, εφόσον αυτό επιτρέπεται από τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, να προσκομισθεί μετά την κατάθεση της αιτήσεως εκτέλεσεως, και ειδικότερα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκδικάσεως της προσφυγής του καθού η εκτέλεση κατά της πράξεως που επιτρέπει την εκτέλεση στο κράτος εκτέλεσεως, υπό τον όρο ότι ο καθού έχει εύλογη προθεσμία για να συμμορφωθεί οικειοθελώς με την απόφαση και ότι ο διάδικος που ζητεί την εκτέλεση φέρει τα έξοδα κάθε περιττής διαδικασίας.

82. Το Δικαστήριο δέχθηκε επίσης εμμέσως ότι η εν λόγω επίδοση ή κοινοποίηση μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες του κράτους εκτέλεσεως και όχι μόνο σύμφωνα με το δικαιο του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως, όπως προβλέπει το άρθρο 47, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

83. Επομένως, με το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 μετατρέπεται σε κανόνα του κοινοτικού δικαίου η δυνατότητα την οποία αναγνώρισε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Van der Linden, εφαρμόζοντας τη Σύμβαση των Βρυξελλών.

84. Η δεύτερη συνέπεια που θεωρώ ότι μπορεί να συναχθεί από το περιεχόμενο του άρθρου 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 είναι ότι η απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση πρέπει οπωσδήποτε, σε κάποια στιγμή, να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί στον διάδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεσή της.

85. Η ορθότητα της αναλύσεως αυτής επιβεβαιώνεται από τη διαφορά στη διατύπωση της παραγράφου 1 του άρθρου 42, η οποία αφορά τον αιτούμενο την εκτέλεση, και της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, η οποία αφορά τον καθού. Συγκεκριμένα, το άρθρο 42, παράγραφος 1, ορίζει ότι η απόφαση επί της αιτήσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας «γνωστοποιείται» αμελλητί στον αιτούντα, ενώ στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου χρησιμοποιούνται οι όροι «επιδίδεται» και «κοινοποιείται».

86. Όπως επισημαίνει η Ολλανδική Κυβέρνηση, από το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι η επίδοση ή η κοινοποίηση της αποφάσεως της οποίας ζητείται η εκτέλεση πρέπει να πραγματοποιείται πριν κατατεθεί η αίτηση εκτελέσεως στο κράτος εκτέλεσεως. Άλλως, πρέπει να πραγματοποιείται οπωσδήποτε συγχρόνως με την επίδοση ή την κοινοποίηση της διατάξεως που κηρύσσει εκτελεστή την απόφαση.

87. Σύμφωνα με το σύστημα της διαδικασίας εκτελέσεως που προβλέπεται στον κανονισμό 44/2001 και με τη θέση που έλαβε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Van der Linden, εναπόκειται στον αιτούμενο την εκτέλεση να αποδείξει ότι έχει πραγματοποιηθεί η εν λόγω επίδοση ή κοινοποίηση.

88. Οσάκις η ερήμην εκδοθείσα απόφαση επιδίδεται ή κοινοποιείται συγχρόνως με την πράξη που κηρύσσει την απόφαση εκτελε-

στή, ο ερημοδικήσας εναγόμενος πρέπει, σύμφωνα με τα γενόμενα δεκτά από το Δικαστήριο στην ως άνω απόφαση Van der Linden, να έχει επαρκή χρόνο για να συμμορφωθεί οικειοθελώς με την απόφαση. Πρέπει επίσης να έχει εύλογη προθεσμία για να προσβάλει την εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος εκδόσεως.

89. Την ορθότητα της ανάλυσεως αυτής επιβεβαιώνει το άρθρο 46, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, το οποίο αναφέρεται στις συνέπειες της ασκήσεως ενδίκου μέσου από τον διάδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση κατά της αποφάσεως περί κηρύξεως εκτελεστής της αλλοδαπής αποφάσεως. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκείται το ένδικο μέσο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, αν κατά της αλλοδαπής αποφάσεως έχει ασκηθεί στο κράτος μέλος εκδόσεως τακτικό ένδικο μέσο. Κατά την ίδια αυτή διάταξη, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί, επίσης, αν η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου δεν έχει ακόμη εκπνεύσει, να τάξει προθεσμία στον καθού διάδικο για την άσκηση του ενδίκου αυτού μέσου²⁸.

90. Στην περίπτωση αυτή, για να μπορεί να εφαρμοστεί η εξαίρεση από τον κανόνα της μη αναγνωρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού

28 — Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 4, του κανονισμού 1348/2000, οι οποίες διευκρινίζουν, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιτραπεί ακόμη η άσκηση ενδίκου μέσου, όταν έχουν παρέλθει οι προθεσμίες ασκήσεως του στο κράτος μέλος εκδόσεως της αποφάσεως. Όπως προεκτέθηκε, η εν λόγω διάταξη επιβάλλει, πρώτον, ο εναγόμενος, χωρίς υπαιτιότητά του, να μην έχει λάβει εγκαίρως γνώση του εισαγωγικού εγγράφου, ώστε να αμυνθεί, ούτε της εις βάρος του εκδοθείσας αποφάσεως, ώστε να ασκήσει ένδικο μέσο, δεύτερον, οι ισχυρισμοί του εναγομένου να μην φαίνονται παντελώς αστήρικτοι και, τρίτον, η αίτησή του να αρθεί η οφειλόμενη στην πάροδο της προθεσμίας απώλεια του δικαιωμάτος του για άσκηση ενδίκου μέσου να υποβληθεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα αφότου ο εναγόμενος έλαβε γνώση της επίμαχης αποφάσεως.

44/2001, το δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως, το οποίο έχει παράσχει στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο προθεσμία για να ασκήσει ένδικο μέσο, πρέπει να εξακριβώσει ότι η απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εν λόγω εναγόμενο, εφόσον αυτός το επιθυμεί, σε γλώσσα την οποία κατανοεί, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού 1348/2000²⁹ και, επίσης, κατά τη γνώμη μου, ότι ο εναγόμενος έχει ενημερωθεί για τα ένδικα μέσα που μπορεί να ασκήσει κατά της εν λόγω αποφάσεως στο κράτος εκδόσεως της.

91. Από τα προηγηθέντα συνάγεται, εν πάση περιπτώσει, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, εφόσον η απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί πριν από την κατάθεση της αιτήσεως εκτελέσεως, πρέπει να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί υποχρεωτικά συγχρόνως με την απόφαση που αναγνωρίζει την εκτελεστότητά της στο κράτος εκτελέσεως.

92. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, ο όρος αυτός δεν τηρήθηκε στην προκειμένη περίπτωση. Το Oberster Gerichtshof αναφέρει, συγκεκριμένα, στην απόφασή του περί παραπομπής³⁰, ότι δεν κοινοποιήθηκε στην SEMIS παρά μόνο αντίγραφο της διατάξεως του αυστριακού πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2004, με την οποία κηρύχθηκε εκτελεστή στην Αυστρία η ερήμην εκδοθείσα απόφαση της 16ης Ιουνίου 2004.

29 — Βλ. την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2005, C-443/03, Lefler (Συλλογή 2005, σ. I-9611, σκέψη 68).

30 — Σημείο Α, παράγραφος 4, σ. 3 και 4.

93. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Oberster Gerichtshof ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι πληρούται η προϋπόθεση που απαιτεί να «μπορούσε» ο εναγόμενος να προσβάλει την ερήμην του εκδοθείσα απόφαση, στην περίπτωση που ο εναγόμενος έλαβε απλώς γνώση της υπάρξεως της αποφάσεως αυτής κατά την επίδοση ή την κοινοποίηση της πράξεως με την οποία κηρύχθηκε εκτελεστή η εν λόγω απόφαση.

94. Ωστόσο, αν γινόταν δεκτό ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται σε μια τέτοια περίπτωση, στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 θα προσδιδόταν τελικά ερμηνεία αντίθετη προς το άρθρο 42, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού.

95. Η τελευταία αυτή διάταξη επιβεβαιώνει, επομένως, ότι η προϋπόθεση εφαρμογής της εξαιρέσεως, σύμφωνα με την οποία απαιτείται να έχει δοθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο η δυνατότητα να προσβάλει την ερήμην εκδοθείσα απόφαση, πληρούται εφόσον η εν λόγω απόφαση του έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

96. Τέλος, φρονώ ότι η λύση αυτή επιβάλλεται και από την θεμελιώδη αρχή της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας.

3. Τα δικαιώματα άμυνας

97. Η απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων δεν πρέπει να επιτυγχάνεται σε καμία περίπτωση εις βάρος των δικαιωμάτων άμυνας. Η πάγια αυτή νομολογιακή αρχή, από την οποία διαπνέεται το Δικαστήριο κατά την ερμηνεία του άρθρου 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών³¹, μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να εφαρμοστεί και στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001.

98. Το άρθρο αυτό, όπως και το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, σκοπό έχει να προστατεύσει τα δικαιώματα αυτά, ορίζοντας ότι μία απόφαση δεν αναγνωρίζεται ούτε εκτελείται στο κράτος όπου ζητείται η εκτέλεση, αν δεν έχει δοθεί στον εναγόμενο η δυνατότητα να αμυνθεί ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους όπου εκδόθηκε η απόφαση³².

99. Με το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, καθιερώθηκε εξαίρεση από αυτό τον λόγο αρνήσεως της αναγνώρισεως. Όπως εξέθεσα ανωτέρω, ο κοινοτικός νομοθέτης έκρινε ότι τα δικαιώματα άμυνας του ερημοδικήσαντος εναγομένου μπορούν να αποκατασταθούν, αν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει ένδικα μέσα ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως της αρχικής αποφάσεως. Προέβλεψε ότι, εφόσον ο ερημοδικήσας εναγόμενος παραλείψει να ασκήσει ένδικα μέσα, δεν μπορεί πλέον να

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2006, C-3/05, Verdoliva (Συλλογή 2006, σ. I-1579, σκέψη 26, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

32 — Βλ., όσον αφορά τη Σύμβαση των Βρυξελλών, την απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2005, C-522/03, Scania Finance France (Συλλογή 2005 σ. I-8639, σκέψη 16, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

επικαλεστεί λυσιτελώς την προσβολή των δικαιωμάτων του άμυνας στη φάση της αρχικής διαδικασίας. Η απώλεια της δυνατότητας αυτής απορρέει, κατά το σύστημα της επίμαχης εξαιρέσεως, από την παράλειψη του ερημοδικήσαντος εναγομένου να ασκήσει ένδικα μέσα, ενώ «μπορούσε να το πράξει».

100. Αν γινόταν δεκτό, στο πλαίσιο αυτό, ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος μπορούσε να ασκήσει ένδικα μέσα, μολονότι δεν είχε λάβει γνώση του περιεχομένου της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, αυτό θα αντέβαινε, κατά τη γνώμη μου, στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

101. Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι, στο πλαίσιο του συστήματος αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που θεσπίζει ο κανονισμός 44/2001, η εξέταση των λόγων αρνήσεως της αναγνωρίσεως δεν συνιστά πλέον προαπαιτούμενο της αναγνωρίσεως της εκτελεστότητας, αλλά πραγματοποιείται μόνο σε περίπτωση ασκήσεως ενδίκου μέσου από τον εναγόμενο, η υιοθέτηση της απόψεως που υποστήριξαν η ASML και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θα ανέτρεπε σοβαρά τις ισορροπίες σε βάρος του ερημοδικήσαντος εναγομένου.

102. Όσον αφορά το πρώτο σημείο, γίνεται παγίως δεκτό ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρα-

τών μελών και από τα στοιχεία που παρέχουν οι διεθνείς πράξεις περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για τις οποίες έχουν συνεργαστεί ή στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα κράτη μέλη. Σ' αυτές συγκαταλέγεται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών³³, η οποία και έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία³⁴.

103. Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ρητώς τη γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για μια δίκαιη δίκη, αρχή που εμπνέεται από τα θεμελιώδη αυτά δικαιώματα³⁵. Έχει δεχθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας που κινείται εναντίον ενός προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου³⁶.

104. Προκειμένου να ερμηνεύσει την εν λόγω θεμελιώδη αρχή, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) που αφορά το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ³⁷.

33 — Στο εξής: ΕΣΔΑ.

34 — Απόφαση της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, Krombach, (Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψη 25).

35 — Αποφάσεις C-185/95 P Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 1998 (Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψεις 20 και 21), και της 11ης Ιανουαρίου 2000, C-174/98 P και C-189/98 P, Κάτω Χώρες και Van der Wal κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-1, σκέψη 17). Το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται επίσης στο άρθρο 47 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1), του οποίου η πανηγυρική διακήρυξη έγινε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια.

36 — Προπαρατεθείσα απόφαση Krombach (σκέψη 42, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 — Οπ.π., σκέψη 39.

105. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι τα δικαιώματα άμυνας, τα οποία πηγάζουν από το δικαίωμα για δίκαιη δίκη, επιβάλλουν συγκεκριμένη και αποτελεσματική προστασία, ικανή να εξασφαλίσει την ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων του εναγομένου³⁸. Στον τομέα του ποινικού δικαίου, το ΕΔΔΑ έκρινε ότι το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος δεν είχε γνώση του σκεπτικού της αποφάσεως εφετείου κατά τη διάρκεια της προθεσμίας εντός της οποίας μπορούσε να ασκήσει αναίρεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Ακυρωτικού Δικαστηρίου στοιχειοθετούσε παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 3, της ΕΣΔΑ, επειδή ο ενδιαφερόμενος δεν είχε τη δυνατότητα να ασκήσει το ένδικο μέσο λυσιτελώς και αποτελεσματικώς³⁹.

106. Κατά την ίδια λογική, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε επίσης ότι το δικαίωμα της εκατέρωθεν ακροάσεως, που αποτελεί ένα από τα συστατικά στοιχεία μιας δίκαιης δίκης κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, επιβάλλει να παρέχεται καταρχήν σε κάθε διάδικο που συμμετέχει σε ποινική ή αστική δίκη η δυνατότητα να λαμβάνει γνώση και να διατυπώνει άποψη επί κάθε εγγράφου ή επιχειρήματος που υποβάλλεται στο δικαστήριο με σκοπό να επηρεάσει την απόφασή του⁴⁰.

107. Θα ήταν, κατά τη γνώμη μου, αντίθετο προς τη νομολογία αυτή να γίνει δεκτό ότι ο

ερημοδικήσας εναγόμενος ήταν σε θέση να προσβάλει την ερήμην εκδοθείσα απόφαση, απλώς και μόνον επειδή πληροφορήθηκε την ύπαρξη της εν λόγω αποφάσεως, ενώ δεν του δόθηκε η δυνατότητα να λάβει γνώση του περιεχομένου της.

108. Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, ο κανονισμός 44/2001, όπως προανέφερα, έχει σκοπό να διευκολύνει την «κυκλοφορία» των δικαστικών αποφάσεων εντός της Ενώσεως, απλουστεύοντας τις διατυπώσεις που απαιτούνται για την αναγνώριση και την εκτέλεσή τους. Ο κοινοτικός νομοθέτης, θεσπίζοντας, με το άρθρο 34, σημείο 2, του εν λόγω κανονισμού, την επίμαχη εξαίρεση, θέλησε να αποτρέψει την παρεμπόδιση της κυκλοφορίας αυτής από ενέργειες που συνιστούν κατάχρηση δικαιώματος.

109. Ωστόσο, είναι σημαντικό, κατά τη γνώμη μου, να μην διευρυνθεί το πεδίο της εν λόγω εξαίρεσεως πέραν του μέτρου που επιβάλλει η εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού.

110. Προκειμένου να εκτιμηθεί η σημασία της παρούσας υποθέσεως για τα δικαιώματα άμυνας, είναι χρήσιμο να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του συστήματος του κανονισμού 44/2001, η εξέταση των λόγων αρνήσεως της αναγνώρισεως, όπως του λόγου που συνίσταται στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, δεν αποτελεί πλέον προαπαιτούμενο της κηρύξεως εκτελεστής της αποφάσεως που εκδόθηκε στο κράτος προελεύσεως της αποφάσεως. Με τον τρόπο αυτό, ο κοινοτικός νομοθέτης έκανε ένα ακόμη σημαντικό βήμα προς την

38 — Βλ. ΕΔΔΑ, αποφάσεις *Artico* κατά Ιταλίας της 13ης Μαΐου 1980, σειρά Α, αρ. 37, § 33, και *T.* κατά Ιταλίας της 12ης Οκτωβρίου 1992, σειρά Α, αρ. 245 C, § 28.

39 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Χατζηναστασίου* κατά Ελλάδας της 16ης Δεκεμβρίου 1992, σειρά Α, αρ. 252, §§ 29 έως 37.

40 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Pellegrini* κατά Ιταλίας της 20ής Οκτωβρίου 2001 (*Recueil des arrêts et décisions* 2001-VIII, § 44).

κατεύθυνση της αναγνώρισης των αποφάσεων που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος. Μια δικαστική απόφαση, εφόσον είναι εκτελεστική στο κράτος όπου εκδόθηκε, πρέπει πλέον να αναγνωρίζεται σχεδόν αυτόματα σε οποιοδήποτε κράτος ζητείται η αναγνώριση ή η εκτέλεσή της.

111. Μόνον εφόσον ασκηθεί ένδικο μέσο από τον εναγόμενο κατά της πράξεως με την οποία αναγνωρίζεται η εκτελεσιμότητα θα μπορέσει το δικαστήριο του κράτους εκτέλεσεως, αποφαινόμενο επί του ενδίκου αυτού μέσου, να εξετάσει αν συντρέχει λόγος αρνήσεως της αναγνώρισεως, όπως αυτός στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001.

112. Είναι γνωστό ότι αυτός ο λόγος για τη μη αναγνώριση έχει ως σκοπό να παράσχει στο δικαστήριο του κράτους εκτέλεσεως τη δυνατότητα να ελέγξει αν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας στο στάδιο της αρχικής δίκης, μολοντί ο έλεγχος αυτός εμπίπτει επίσης στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως της αρχικής αποφάσεως, δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001. Τα συμβαλλόμενα κράτη δηλαδή και στη συνέχεια ο κοινοτικός νομοθέτης όρισαν, με τη Σύμβαση των Βρυξελλών και τον κανονισμό 44/2001 αντίστοιχα, ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας είναι ζήτημα που πρέπει να υποβάλλεται σε διπλό έλεγχο⁴¹. Είναι σημαντικό, κατά τη γνώμη μου, μετά το νέο αυτό βήμα στην κατεύθυνση της αναγνώρισεως των αποφάσεων που εκδίδονται εντός της Ενώσεως, να μην περιοριστεί πρόωρα το πεδίο του διπλού αυτού ελέγχου. Η παρούσα

υπόθεση αναδεικνύει την ανάγκη διατηρήσεως του συστήματος του διπλού ελέγχου από το δικαστήριο του κράτους όπου ζητείται η εκτέλεση.

113. Επομένως, αν εξετάσουμε τη διαδικασία που κατέληξε στην ερήμην εκδοθείσα απόφαση της 16ης Ιουνίου 2004, έχουμε βασίμους λόγους να θεωρήσουμε ότι δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές του κανονισμού 1348/2000, ο οποίος έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Πράγματι, από το άρθρο 19 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι, εφόσον δεν παρίσταται ο εναγόμενος, το δικαστήριο υποχρεούται να αναστείλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου διαπιστωθεί ότι το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο επιδόθηκε, κοινοποιήθηκε ή παραδόθηκε στον εναγόμενο εγκαίρως, ώστε να μπορέσει να αμυνθεί. Το δικαστήριο μπορεί, ενδεχομένως, να εκδώσει απόφαση μόνο μετά την παρέλευση διαστήματος τουλάχιστον έξι μηνών από της διαβίβασεως του εν λόγω εγγράφου και εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

114. Το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει αν, προτού εκδώσει την ερήμην απόφασή του της 16ης Ιουνίου 2004, το Rechtbank's-Hertogenbosch είχε παραλάβει αποδεικτικό της από 25 Μαΐου 2004 επιδόσεως στην SEMIS του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης. Αλλά, ακόμη και αν το εν λόγω δικαστήριο είχε λάβει γνώση της επιδόσεως αυτής, φρονώ ότι θα έπρεπε να έχει διαπιστώσει ότι η SEMIS δεν είχε κληθεί εγκαίρως για να μπορέσει να αμυνθεί και να έχει φροντίσει να κληθεί η εν λόγω διάδικος σε μεταγενέστερη συζήτηση στο ακροατήριο, σύμφωνα με τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες.

⁴¹ — Βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1982, 228/81, Pandy Plastic (Συλλογή 1982, σ. 2723, σκέψη 13).

115. Επισημαίνω στο πλαίσιο αυτό ότι η Ολλανδική Κυβέρνηση δήλωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η προβλεπόμενη από το ολλανδικό δικονομικό δίκαιο διαδικασία δεν εφαρμόστηκε σωστά.

εναγόμενο υπερβολικά επαχθείς υποχρεώσεις, υπερβαίνουσες τα όρια των υποχρεώσεων που είναι εύλογο να βαρύνουν τον συνήθως επιμελή εναγόμενο.

116. Αν γινόταν δεκτό ότι η απόφαση που εκδόθηκε υπό τις συνθήκες αυτές πρέπει να εκτελεστεί στο κράτος εκτελέσεως, με βάση το ότι η SEMIS απλώς πληροφορήθηκε την ύπαρξή της και δεν άσκησε ένδικα μέσα, θα περιοριζόταν σε μεγάλο βαθμό η σημασία του διπλού ελέγχου της τηρήσεως των δικαιωμάτων άμυνας και θα επιρρίπτονταν, κατά τη γνώμη μου, στον ερημοδικήσαντα

117. Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία ο λόγος αρνήσεως αναγνώρισεως, ο οποίος στηρίζεται στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, δεν ισχύει στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν προσέβαλε την απόφαση, ενώ μπορούσε να το πράξει, προϋποθέτει ότι η εν λόγω απόφαση έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εναγόμενο.

IV — Συμπέρασμα

118. Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα που του υπέβαλε το Oberster Gerichtshof ως εξής:

«Το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία ο λόγος αρνήσεως αναγνώρισεως, ο οποίος στηρίζεται στην προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, δεν ισχύει στην περίπτωση που ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν προσέβαλε την απόφαση, ενώ μπορούσε να το πράξει, προϋποθέτει ότι η εν λόγω απόφαση έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εναγόμενο.»